

christelijke religie worden ingebracht en die het menig jongeling en meisje zoo moeilijk maken.

Dat we toch het dorre, doodende intellectualisme bannen uit onzen kring!

Ten opzichte van het quantum kennis, dat den catechisant wordt bijgebracht, schijnt in sommige kerken reformatie dringend noodig te zijn.

Om alle misverstand bij den wortel af te snijden, worde nog eens met nadruk geconstateerd, dat de catechisatie een praktisch doel heeft, niet een theoretisch. Zij dient niet tot opleiding van theologen of theologes, maar tot kweeking van menschen Gods, die tot alle goed werk toegerust zijn.

Dat hebben onze vaders helder ingezien, toen ze als leerboek voor de onderwijzing der jeugdigen in de Christelijke religie den Heidebergischen Catechismus kozen. De groote waarde van dezen Catechismus bestaat o.a. hierin, dat hij de waarheid Gods van de praktische zijde behandelt, en telkens vraagt: wat hebt gij daar nu aan, welke troost en nuttigheid ligt er in deze leer voor u?

Staat zoo eenzijdig het praktisch karakter van de catechese voor ons vast, anderzijds eischt de mondigheid van het kerklid, met name in den tegenwoordigen tijd, dat het peil van die praktische kennis niet te laag zij.

Een Gereformeerd belijder dient te weten, wat in zijn Gereformeerde belijdenis staat.

Zou dat in al onze kerken zoo zijn??

Men hoort dienaangaande soms rare noten kraken.

Gelukrijk komen er in de Gereformeerde kerken geen toestanden voor, als b.v. in de Hervormde kerk, waar door sommige vrijzinnige predikanten een zoo minniem quantum kennis bij de „aannemelingen“ wordt noodig geacht, dat het „nulpunt“ nadert. Mij is ook een rechtzinnig predikant bekend, die, blijkens zijn praxis, van oordeel is dat de catechisanten bij het doen van belijdenis met het opzeggen van de tien geboden, de 12 artikelen, het gebed des Heeren en de kennis van enkele hoofdstukken uit de Bijbelsche Geschiedenis kunnen volstaan. We willen niet generaliseeren, maar dat het volumen kennis in de rechtzinnige kringen vaak uiterst gering is, kan moeilijk worden betwist.

Ook in de Gereformeerde kerken komen onder dit gezichtspunt toestanden voor, die om hervorming roepen.

Wanneer het Kort Begrip op de catechisatie als leerboek wordt gebruikt, heeft dit in de meeste gevallen tengevolge, dat de kennis van de geloofsleer beperkt is. Het Kort Begrip heeft boven den Catechismus dit voor, dat het beknopter is en de antwoorden kort zijn, weshalve het gemakkelijker van buiten geleerd wordt. Nu zegt men wel eens: het gemak dient den mensch. Maar het gemak mag bij de kerkelijke onderwijzing geen richtsnoer zijn. In enkele gevallen, b.v. bij oudere personen, of bij hen die zeer moeilijk van buiten leeren, moge het Kort Begrip toegelaten worden, voor de gewone catechisatie is het, om zijn al te groote beknoptheid, niet geschikt.

Afgedacht van het feit, dat het Kort Begrip niet het officiële kerkelijke leerboek is, is er een gewichtig bezwaar tegen deze leidraad in te brengen: in het derde Deel wordt de wet des Heeren, als regel voor het leven der dankbaarheid, niet gebod na gebod behandeld. En hoe noodig is, vooral in onzen tijd met de talloos vele levensvragen, een goed gefundeerde kennis van de praktische Ethiek! Ook aan het gebed, dat in het dagelijksch leven des Christens van zoo groote betekenis is, wordt te weinig plaats ingeruimd. Op alle bezwaren kan in dit kort bestek niet worden ingegaan, maar al was het alleen om het zoo even genoemde, dan zou de Catechismus toch verre boven het Kort Begrip zijn te verkiezen.

Maar met het slaafs volgen van den Catechismus zijt ge er ook nog niet!

De Catechismus draagt het stempel van den tijd, waarin hij is opgesteld en, hoe voortreffelijk ook zijn praktische methode is, er zijn gedeelten die zonder eenig bezwaar kunnen worden ingekort, en andere die beduidend dienen uitgebreid te worden. Zoo is de leer der Sacramenten door de oppositie tegen Rome te sterk uitgedijd, terwijl de leer van het wezen Gods en zijn eigenschappen, van de Heilige Schrift, van de Kerk en hare ambten, te zeer is samengedrongen en noodzakelijk uitbreiding behoeft.

Hiervan was de Generale Synode onzer kerken, te Leeuwarden vergaderd, in die mate overtuigd, dat zij aan een Commissie opdroeg een nieuw leerboek voor de catechisatie te ontwerpen, en dit concept aan de volgende Synode aan te bieden.

Onderwijs in de heilsleer op dezen breederen grondslag, gepaard met weerlegging van hedendaagsche dwalingen is noodig, zal het kerklid zich als een religieus mondig persoon kunnen handhaven, en zal de wasdom der kerk toenemen.

Bij de behandeling van het leerstuk der Kerk moet een overzicht gegeven worden van de voornaamste personen en feiten uit de kerkgeschiedenis en moet voor het bewustzijn van den catechisant aansluiting met l'histoire contemporaine verkregen worden. Beginselen van liturgie en eeredienst worden eveneens besproken. In de Zending mag de leerling ook geen vreemdeling blijven. Ds.

J. D. Wielenga gaf kort geleden een goed artikel in „De Macedoniër“, waarin hij aanwees op welke manier zendingsgeschiedenis en zendingstheorie op de catechisatie een plaats krijgen.

Dit is een heel program! Toch kan het kerklid, dat als volwassen zal gelden, met minder niet toe.

Maar.....

Maar.....

Ja, er zijn maar's genoeg.

De grootste en langste „maar“ zal wel deze zijn: voor dit alles ontbreekt de tijd.

De tijd!

Ja, laat ons die hoogst gewichtige instantie een volgend keer eens onder de oogen zien.

T. HOEKSTRA.

Het geschil met Prof. Obbink.

In „De Reformatie“ van 21 Jan. l.l. plaatste ik een woord van verweer tegen prof. Obbink. Van onderscheidene zijden werd me gevraagd, hoe die zaak is afgelopen. Daar de lezers van „De Reformatie“ recht hebben dit te weten, mogen enkele mededeelingen daarover volgen.

Prof. Obbink heeft noch mijn artikel in „Bergopwaarts“ geheel of gedeeltelijk overgenomen of er ten minste melding van gemaakt, doch het doodgeweigen. Daarop heb ik, na eenige weken wachten, het artikel aan „De Nederlander“ gezonden, met het verzoek, dat de Redactie van dat blad het zou willen overnemen, opdat een belangrijk deel der lezers van „Bergopwaarts“, die ook op „De Nederlander“ geabonneerd zijn, ervan zouden kunnen kennis nemen. De redactie heeft uit billijkheids-overwegingen aan dat verzoek voldaan. Enkele dagen later bevattio „De Nederlander“ dit Ingezonden stuk van prof. Obbink:

Geachte Redactie!

Nu u het stuk van dr. de Moor voor uwe lezers brengt, verzoek ik u vriendelijk ook het volgende te plaatsen. Ik zal niet trachten elke onjuistheid in het relaas van dr. de M. te herstellen, maar mij bepalen tot het punt in kwestie.

In De Reformatie van 31 Dec. schreef dr. de M.: „ofschoon aan prof. Obbink mondeling en schriftelijk zijn ongelijk in deze bewering is aangevoerd, en hij dit heeft moeten erkennen (spat. van mij), heeft hij er niet toe kunnen komen, om zijne belofte te vervullen (spat. van mij) dat hij in zijn blad zijne vergissing zou herstellen.“

Die verklaring noemde ik onoprecht en onwaar, op grond van de door mij gespatieerde woorden. Want ik heb noch mondeling, noch schriftelijk ongelijk erkend, en heb dus ook niet beloofd mijne „vergeving“ te herstellen. Wat ik beloofde was dit: indien ik mijn ongelijk zie, zal ik niet aarzelen dat openlijk te erkennen. Welnu, dat ongelijk heb ik niet gezien en dus ook niet erkend. Daarom noemde ik zijn stukje onwaar en onoprecht. En ik moet die kwalifikatie onverkort handhaven, en geef dr. de M. bovendien het volle recht mijn brief te publiceren, waarin ik ongelijk zou hebben erkend, dan kan iedereen zien wat er van aanis.

II. TH. OBBINK.

Daarop gaf de redactie van „De Nederlander“ mij gelegenheid om het volgende te zeggen:

Hooggeachte Redactie!

Vergun me, u geluk te wenschen met het succes voor uw blad, dat u tenminste prof. Obbink tot spreken hebt gebracht door het op mijn verzoek overnemen van mijn stuk uit De Reformatie. Tot dusverre had prof. O. dat niet alleen niet ter kennis zijner lezers gebracht, doch ook met geen woord erop geantwoord.

Overigens stelt zijn stukje teleur, want het zegt niets wat niet reeds in mijn stuk staat, en het enige wat het behoorde te zeggen, n.l. een excuus, staat er niet in. Derhalve blijft mij slechts over, u te danken dat u aan velen, die anders alleen de beschuldiging van prof. Obbink gelezen zouden hebben, mijn verweer onder de oogen hebt gebracht; een ridderlijkheid, die ik te meer waardeer nu prof. O. deze bleek te missen. Ik dank u ook voor de opening dezer regels en zal u over deze zaak niet verder lastig vallen.

Hoogachtend,

Uw dw.,

Dr. J. C. DE MOOR

Utrecht, 24 Febr. 1921.

Hiermede laat ik deze zaak aan de publieke opinie over, met dank voor de ontvangen bewijzen van belangstelling.

De M.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een Synodale uitspraak.

I.

Reeds op het eerste Christelijk-Sociaal Congres werd door Ds. Brummelkamp in zijn referaat over de roeping der Kerk tegenover de sociale noden, de stelling verdedigd, dat in de prediking moest worden afgemaand van aansluiting aan vereenigingen en bonden, welke buiten Gods Woord en derhalve niet op den rechten grondslag staan. Hij voegde daaraan terstond toe: „Niet alsof de predikstoel zich rechtstreeks met zulke dingen te bemoeien heeft. Maar bij de vraag, of het voor gelijkgezinden geoorloofd is in den maatschappijken strijd in

bonden en vereenigingen steun te zoeken, dient er op gewezen te worden, dan men ook daar zijn Christelijke belijdenis niet mag verzaken, en derhalve niet toetreden mag op eenigen grondslag, die daarmede in strijd zou zijn. „Trek niet een ander juk aan met de ongelovigen: want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial?“ (2 Cor. VI : 14, 15a). Deze regel geldt ook op maatschappelijk gebied, zoo dikwerf lidmaatschap of bondgenootschap ons medeplichtig zou maken aan de verbreiding van eenig ongoddelijk beginsel.“

Deze stelling werd op het Congres nog uitgebreid.

De rapporteur sprak alleen, dat bedoelde vermaning geschiedde zou in de prediking des Woords, doch hieraan voegde de sectie, waarin deze vraagpunten behandeld werden, nog de woorden toe: „en bij den arbeid der ouderlingen“, waarmede het gansche Congres accoord ging.

Sinds deze beslissing zijn er bijna dertig jaren verlopen, en heeft het sociale leven niet stilgestaan. De organisatie-idee heeft steeds meer veld gewonnen. De noodzakelijkheid der gemeenschap is in alle kringen erkend, en we hebben niet alleen bonden van werklieden en vakgenooten, maar tevens van middenstanders en patroons, van boeren en tuinders gekregen, en degenen die in het maatschappelijk gewoel zich van elken vereenigingsband onthouden, zijn zeldzaamheden, en gaan niet met hun tijd mee.

Door dit alles is de resolutie van het eerste Christelijk Sociaal Congres praktisch van meerdere betekenis geworden. Zij heeft in den loop der jaren aan actualiteit gewonnen, en vooral nu komt de vraag op, of de Kerken aan de door haar aangewezen roeping voldoen. Gaat er door en van die Kerken een ernstig vermaan uit tot allen, die den Christus belijden, om zich in het sociale leven verre te houden van alle organisatie, die met Gods Woord niet wil rekenen of daar vijandig tegenover staat, en in eigen principieel-gegronde vereeniging den strijd te voeren?

Op die vraag kan niet ontkennend geantwoord worden.

Die prediking is er.

Zij kon sterker klinken, en met de sociale noden en eischen kon meer en veel meer gerekend worden, maar de Kerk zwijgt niet, en zij raakt in de prediking des Woords en in anderen arbeid wel terdege de dingen aan, die op maatschappelijk terrein onze belangstelling vorderen.

Dat de Kerk niet zwijgt, blijkt wel ten duidelijkste uit de beslissing van de jongste Generale Synode der Gereformeerde Kerken. Ik schreef hierover reeds zeer in 't kort in mijn Synode-overzicht, doch meen aan de belangrijkheid van dit besluit verplicht te zijn, er breder over uit te weiden, ook, omdat de Acta der Synode slechts onder 't bereik van enkelen zijn, en het jammer zou wezen, wanneer het in deze zaak uitgebrachte rapport niet in wijden kring bekend werd.

De Synode was n.l. voor de volgende vraag gesteld:

Door de Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) was aan de Generale Synode het verzoek gericht, om de Kerken advies te geven, hoe te handelen met leden der gemeente, die lid zijn van organisaties, welke staan op den grondslag van den klassenstrijd, terwijl enkele broeders uit hetzelfde ressort er op aandrongen dat op de Generale Synode de vraag aan de orde zou worden gesteld, of leden eener Gereformeerde Kerk lid mogen zijn eener organisatie, die bij het N. V. V. is aangesloten. Deze adressanten gingen zelfs zover, dat naar hun oordeel met de censuur over zulke leden niet mocht worden gewacht, totdat de organisatie, waartoe ze behooren, een verkeerde daad deed, maar het bedoelde lidmaatschap zelf censurabel is, wijl het N. V. V. de fundamenteen van het maatschappelijk en staatkundig gebouw ondermijnt.

Over deze belangrijke vragen is door prof. Grosbeide rapport uitgebracht, welk rapport van bijzondere betekenis is voor het juiste inzicht in de verhouding tusschen de Kerk en het sociale leven.

Het zegt o.m. dit:

„Voorop sta, dat het de taak der Kerk is om het Woord Gods te bewaren en te verkondigen en dat geldt het Woord Gods in zijn vollen omvang. Dat Woord geeft ook licht over het maatschappelijk leven en de Kerk zou haar plicht verzaken, indien ze verzuimde dat uit te dragen. Maar aan de andere zijde wordt ons in de Schrift niet één bepaalde maatschappelijke orde als de eenig juiste aangetoond, en evenmin in onderdelen voorgeschreven welke regelen de vakbeweging heeft te volgen. Gods Woord predikt ons ten deze slechts zedelijke beginselen, die in de praktijk tot meer dan één wijze van handelen kunnen leiden. Nu hebben de Kerken zeker niet alleen de negatieve taak, te onderzoeken, of wat bestaat wel naar het Woord van God is, maar ook positief. Maar dan niet in dien zin positief, dat het ook nog de plicht der Kerk zou zijn een uitgewerkt systeem te geven van de dingen, die liggen op het terrein van het natuurlijke leven, maar wel, dat de Kerk de bovengenoemde zedelijke beginselen heeft te

a, dient
naar zijn
en der-
ondslag,
niet een
ant wat
nigerech-
cht met
Christe
regel
dikwerf
doplich-
g ongod-
g uitge-

de ver-
Woords,
e vraag-
den toe:
1", waar-
tig jaren
e stilge-
eer veld
eenschap
niet al-
en, maar
van boe-
e in het
enigings-
gaan niet

et eerste
meerdere
loop der
nu komt
oor haar
en van
n, die den
de leven
met Gods
tegenover
reeniging

antwoord

iale noo-
gerekend
zj raakt
en arbeid
chappelijk

en duide-
Generale
reef hier-
ode-over-
l van dit
er uit te
le slechts
t jammer
gebrachte
rd.
de vraag

id-Holland
et verzoek
n, hoe te
d zijn van
dsdag van
s uit het-
de Gene-
u worden
Kerk lid
t N. V. V.
zels zoo-
suur over
cht, totdat
verkeerde
schap zelf
ndamenten
ig gebouw

prof. Gros-
t van bij-
inzicht in
het sociale

Kerk is om
verklonden
vullen om-
r het maat-
plicht ver-
dragen. Maar
Schrift niet
la de eënie
onderdeelen
weging heeft
deze slechts
ijk tot meer
leiden. Nu
de negatieve
vel naar het
sistief. Maar
het ook nog
erkt systeem
het terrein
dat de Kerk
en heeft te

binden op de gewetens der menschen, opdat de-
genen, die geroepen zijn leiding te geven op het
terrein van het natuurlijke leven daarvan zouden
uitgaan."

De Kerk heeft echter voorzichtig te zijn.
Een Generale Synode niet minder, en zij mag:

"geen uitspraken van algemeenen aard doen, dan
die welke rechtstreeks door het Woord Gods wor-
den geboden, of er mee kunnen worden bewezen.
Alleen immers in dit geval zal een uitspraak der
Synode werklank vinden in het geweten, zoodat
het gezag en de beteekenis er van wordt gezien
en geloofd."

Ook spreekt het rapport over de tucht-quaestie.
Het wenscht zich te houden:

"aan den algemeenen regel, dat nooit een gansche
groep van personen tot voorwerp van tucht wordt
verklaard. De tucht heeft krachters haar karakter
te willen behouden bij de gemeente door vermaning
en bestraffing, te gaan over bepaalde individuen,
die bepaalde zonden hebben bedreven. Op dit stand-
punt hebben zich vroeger meer dan eens onze
kerkelijke vergaderingen geplaatst, wanneer het
ging om den Bond van Christen Socialisten. Men
is niet censurabel om het enkele feit van too-
treding tot dien bond; men wordt het wanneer
men overtreedt de geboden Gods."

Natuurlijk wil dat alles niet zeggen, dat dan
een Kerkeraad het maar stil zou hebben aan te
zien, als iemand lid wordt van een organisatie,
aangesloten bij het N. V. V. Straks komt deze
quaestie uit den aard der zaak nog in onderdeelen
aan de orde, reeds thans dient in verband met
het betoogde gezegd, dat het, indien een lid der
gemeente zich in verbinding stelt met een kring,
waardoor hij persoonlijk licht tot zondige daden
of woorden komen kan, de roeping van den Kerke-
raad is, die personen te vermanen zich te wachten
voor zulk een toetreding."

Overgaande tot de beantwoording van de vraag
van de Part. Synode van Z. Holland (N. G.), merkt
het rapport op, dat het voorstel, gelijk het er staat,
vrij eenvoudig is. Hier wordt immers gesproken
van een organisatie, die staat op den grondslag
van den klassenstrijd, en:

"Het spreekt wel vanzelf, dat geen belijder van
den Christus, Die in de liefde tot God en liefde
tot den naaste ons de hoofdsom der wet leerde
zien, behoort in een vereeniging, die haar leden
zou verplichten of althans oproepen tot haat."

Maar de zaak staat doorgaans anders.

Het gaat meestal om de z.g.n. neutrale organi-
saties, die practisch veelal daden doen, ingegeven
door den klassenstrijd. En dan wordt het geval
moeilijker. Dan is een algemeene regel niet te
geven. Immers:

"Het schijnt voor te komen, dat op een be-
paalde plaats geen Christelijke vakvereeniging voor
een bepaald vak bestaat, omdat daar ter plaatse
onder de belijders van den naam des Heeren slechts
zoo enkelen zijn, die het bedoelde vak beoefenen.
Is het dan daar ter plaatse b.v. ten gevolge van
een collectief contract eisch, dat men georganiseerd
is om arbeid te vinden, terwijl de z.g. gewetens-
clausule ontbreekt, dan rest aan de Christelijke
arbeiders niets anders dan zich te voegen bij een
R. K. of neutrale organisatie."

Om al deze redenen dient ten aanzien van de
vakbeweging

"het algemeen bij de tuchtloefening gevolgde
beginsel bewaard te blijven, en (mag) nooit
iemand onder censuur worden geplaatst alleen om
het feit, dat hij verkeerd is georganiseerd, tenzij
dan, dat als boven gezegd het gaat om een or-
ganisatie, die zich uitdrukkelijk stelt op een door
Gods Woord verboden grondslag. In dat geval zou,
indien naar de vermaning niet wordt gehoord, tot
censuur moeten worden voortgevat."

Ten slotte erkent het rapport, dat er kerkeraden
zijn, die nog niet voldoende begripen, dat de Kerk
ook op het gebied van het maatschappelijk leven
een taak heeft, en acht het het zeer noodzakelijk,
dat de Kerken de oogen open houden voor de
verschijnselen op maatschappelijk gebied.

De conclusies van dit gewichtige rapport zijn
door de Synode unaniem aangenomen, en luiden
aldus:

1o. dat het niet tot de taak der Kerk behoort
een uitgewerkt systeem te geven, dat het maat-
schappelijk leven zou moeten volgen, doch dat de
Kerk hier slechts de zedelijke beginselen heeft te
prediken, die duidelijk door het Woord Gods worden
geleerd;

2o. dat voor een lid der Gereformeerde Kerk geen
plaats is in een organisatie, die zich stelt op den
grondslag van den klassenstrijd;

3o. dat de Kerkeraden de roeping hebben om
inzonderheid bij huisbezoek en catechisatie de leden
der Kerk te vermanen, zich te voegen bij organi-
saties, die staan op Christelijken grondslag, tenzij
dan dat er bijzondere redenen zijn, waardoor zulk
een aansluiting onmogelijk of niet wenschelijk zou
zijn."

Op dit rapport en deze conclusies hoop ik nader
terug te komen.

K. D.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De opvoedkundige Beteekenis van de N. C. S. V. voor den
Gereformeerden Student.

II.

Het vorige artikel eindigde met de opmerking dat
in de N. C. S. V. de vragen op ons afkomen en
ons dwingen tot onderzoek van wat we persoonlijk
gelooven en dat hierin een correctief schuilt voor
louter verstandelijk weten.

Ja, een heel typisch bewijs voor de waarheid
van mijn stelling is wel dit, dat nu juist in den
laatsten tijd de classes vermaand worden bij de
kerkelijke examens toch vooral te vragen naar de
persoonlijke overtuiging en niet alleen naar de
kennis der kandidaten. Dat is het nu juist. De
N. C. S. V. heeft ons als studenten ook steeds
de vraag gesteld van onze persoonlijke overtui-
ging, heeft hard gearheid om ons daartoe te brengen
en heeft alzoo de Gereformeerde kerken onschat-
bare diensten bewezen.

Ik erken dadelijk dat dit niet van gevaar ontbloeit
is, ofschoon ik het op zichzelf nu niet als een
zoo groote schade beschouw, wanneer iemand die
zonder persoonlijke overtuiging nog aan de Gere-
formeerde kerk hangt, nu aan zichzelf ontkent wordt
dat hij niet Gereformeerd is, zelfs nooit geweest
is. Dit kan voor onze kerken alleen zuiverend wer-
ken, hoezeer het natuurlijk ook te betreuren is,
dat hier geen omkeering plaats vond tot de Gere-
formeerde beginselen.

Maar wanneer de Commissie der Synode in haar
rapport zegt, dat er voorbeelden zijn van studenten
van geloovigen huize (is hier van Gereformeerden
huize bedoeld?) die door den invloed van het N.
C. S. V. milieu jarenlang in twijfel geraakten of
ook het geloof verloren (is hier het geloof aan de
Gereformeerde belijdenis bedoeld?) dan moet ik
daartegenover stellen de vraag stellen: Is aan de
Commissie dan ook bekend hoeveel studenten en
nu niet algemeen, maar uitdrukkelijk van Gere-
formeerden huize in hun jaren van twijfel en onge-
loof juist door de N. C. S. V. niet alleen voor
Christus, maar ook voor de Gereformeerde Kerk
behouden zijn, ja, dat er zelfs studenten uit onge-
loovige kringen via de N. C. S. V. voor de Gerefor-
meerde Kerk gewonnen zijn? Het zal uiterst moei-
lijk zijn in dat opzicht een statistiek van verlies
en winst aan te leggen, maar mij zijn uit mijn
practijk geen gevallen bekend als de Commissie
bedoelt en wel tegenovergesteld. In elk geval mag
het gevaar niet eenzijdig geaccentueerd, maar moet
de winst ook genoemd, waar anders een totaal
verkeerde conclusie zou getrokken worden.

Resumeerend kom ik dus tot de slotsom, dat
in de N. C. S. V. voor den Gereformeerden student
een milieu geschapen is, tot persoonlijke kennis-
making met allerlei stroomingen in het Christendom;
dat hij hier vindt een vraagstelling, die hem
dringt tot betero beginselstudie;
dat de N. C. S. V. een sterke prikkel is om
tot persoonlijke overtuiging te komen;

en dat de balans van verlies en winst niet theo-
retisch noch statistisch is vast te stellen.
Maar er is meer. Niet alleen formeel heeft de
N. C. S. V. ten goede gewerkt, ook materieel. En
dan moet ik er ten eerste op wijzen, hoe mede door
haar arbeid aan al onze Universiteiten een ge-
heel ander milieu is geschapen, zoodat de gevaren
zedelijk en geestelijk, ook voor onze Gereformeerde
studenten sterk verminderd zijn. Voor vele Gere-
formeerde ouders en daaronder evengoed predi-
kanten, schijnen de gevaren daar, door omgang
en studie te weinig geteld te worden. Anders is
het tenminste onbegrijpelijk, hoe b.v. Gerefor-
meerde tegenstanders der N. C. S. V. om allerlei
nietige redenen de V. U. voorbijgaan en hun kin-
deren aan de Openbare Universiteiten laten stu-
deeren. Vrijwel onopgemerkt zijn dan ook tal van
Gereformeerde studenten daar van 't geloof afge-
weken of hebben moraal een sterken duw gekre-
gen of hebben den ernst van 't geloof verloren,
en komen pas weer bij, als ze als gezeten burgers
weer wemmen aan het Gereformeerde milieu. Be-
schamend en verlossend was voor hen de directe
of indirecte invloed der N. C. S. V. Dat het nu ge-
makkelijker is daar te verkeerden voor Gereformeerde
studenten, dat het nu niet zoo bovenmensche-
lijk zwaar is om het geloof te bewaren, omdat men
niet meer eenling is, maar een groote groep om
zich weet, is mede te danken aan de N. C. S. V.

Ja, ook rechtstreeks heeft de N. C. S. V. op hen
bewaard gewerkt. Het is toch minstens onvoor-
zichtigt dit bewaard element te versmaden, zon-
der er iets anders voor in de plaats te stellen.
Voor de vragen en moeiten van den Gereformeer-
den student heeft de Kerk bijna geen oog gehad.
De N. C. S. V. wel. Laten we haar dit niet ver-
wijten, maar dankbaar de les aannemen.

De krachtige Christelijke geest, die van de voor-
mannen der N. C. S. V. uitging, heeft niet nage-
laten indruk te maken op bijna allen die met hen
in aanraking kwamen. Niet van de kerken, maar
van de N. C. S. V. ging de luide roepstem ook
tot de Gereformeerde studenten tot meerdere heili-
ging des levens, meer ernst, meer vroomheid. Ik
bedoel niet, dat in 't algemeen van de Kerken deze
eisch ook niet uitging, maar ze drong niet met

bijzondere scherpste in de studentenkringen. Zij,
die wellicht de meeste geestelijke verzorging noodig
hadden, om het vele dat van hen geëischt zou
worden, ontvingen dikwijls het minste. 't Was geen
wonder, dat er bij sommigen toen die bijzondere
liefde tot de N. C. S. V. ontwaakte: zij hadden
er zooveel ontvangen, dat hun heele leven een
stempel gaf!

Maar één ding moet ik nog speciaal noemen.
Het beginsel, dat Zending en Evangelisatie van
de Kerk moet uitgaan, heeft in de practijk uitste-
kend gewerkt, maar één ding dreigt toch schade
te lijden, n.l. de persoonlijke zendingsdrang. Het
was geen wonder, dat Dr van Andel op de pre-
dikanten-conferentie wegen aangaf, waardoor de
zendingsarbeid dichter bij de plaatselijke kerk kwam
te staan, uit vrees dat de zending te veel Depulaten-
zaak werd.

Ook in de Evangelisatie-arbeid dreigt de per-
soonlijke ambitie soms onder te gaan in een stroom
van commissies. Te weinig komt op ieder lid de
eisch aan zelf verkondiger te zijn, zelf allerlei we-
gen te zoeken, waarop hij zich in dienst kan stel-
len ter uitbreiding van Gods Koninkrijk. Daarom
was de N. C. S. V. als een bad in heilige geest-
drift, een onderdompeling in vurigen zendingsijver.

En naast die zendingsdrang, die we er leerden
kennen, bood de N. C. S. V. ons meteen een zen-
dingsterrein. Wat is er door velen onzer ge-
worsteld, om, zoowel in openlijk debat als in per-
soonlijke gesprekken, onze Gereformeerde beginse-
len te verdedigen! Wat waren het heerlijke oogen-
blikken als b.v. professor Bavinck één zijner ma-
gistrale redevoeringen hield, waardoor hij aller ge-
dachten bezig hield met de diepte en wijde onzer
overtuiging!

De Commissie meende, dat ieder Gereformeerd
student door persoonlijk optreden evengoed als een
zuurdeesem in zijn omgeving kon werken.

Dat is toch in strijd met de werkelijkheid!
Vooral voor studenten aan de V. U. en in Kampen
ontbreekt de gelegenheid dan vrijwel totaal.

Wat het materiele aangaat, dat de N. C. S. V.
biedt, moet ik dus resumeerend constateeren, dat
zij, ook ten nutte van de Geref. studenten, aan
de Openbare Universiteiten een Christelijk milieu
schiep, waardoor zij direct en indirect ook voor
hen bewaard werkte;

dat zij een geestelijke verzorging bood, waarin de
Kerken te kort schoten;

dat zij de zendingsdrang verlevendigde en boven-
dien een breed zendingsterrein voor hen vormde,
waardoor ook de Gereformeerde beginselen ver-
kondigd zijn in kringen, waar zij anders totaal
niet zouden zijn doorgedrongen.

Wie al het voorafgaande ernstig overweegt, moet
gevoelen, dat met de ééne leuze: „Er dreigt gevaar”,
de zaak niet is opgelost.

Er dreigt gevaar! Zeer zeker! Maar evengoed,
zoo niet veel meer voor onze jongens en meisjes
op kantoren, fabrieken en winkel.

Er dreigt gevaar! Zeker! Maar evengoed voor onze
jonge menschen in de inter-confessionele vakver-
eenigingen.

Er dreigt gevaar! Heerlijk, dat de oogen er voor
open zijn en hoe langer hoe meer open gaan!
Maar hiermee zijn we niet klaar. Nu begint het pas!

Er dreigt gevaar! Ik misken het in 't geheel niet,
en ben diep doordrongen van het gevaarlijke van
sommige N. C. S. V.-kringen voor verschillende
studenten, en zou er nog graag eens uitvoerig over
uitweiden waar en hoe ik die gevaren gezien heb.
Maar omdat ik gevoelde, dat het goede miskend
werd, daarom moest ik schrijven. En opdat de
oogen er meer voor zouden opengaan, wat wij in
werkelijkheid wegwerpen, als de N. C. S. V. ver-
boden wordt. En opdat naast de negatie nu ook
meer het positieve kome en de Kerken dubbel ver-
goeden de schade, die noodwendig van het genomen
besluit het gevolg moet zijn.

Ter Aar.

Th. KUIPERS.

De noodtoestand van den Evangelisatie-arbeid in Duitschland.

In dank ontvangen voor de Evangelisatie in
Breslau 100 Mark.

B. WIELENGA.

LITERATUUR EN KUNST.

Moderne letterkunde en Christelijke opvoeding.

XIX.

Opvoedkundige plicht.

Productie is de eerste en zwaarste opvoed-
kundige plicht tegenover ons volk.

Met onze eigen (christelijke) kunst moeten
we de ingeschapen behoefte van de volksziel aan
schoonheid opwekken en bevredigen, — anders
dragen wijzelf de schuld, dat het nu opkiemend
geslacht uit de „gestolen wateren” zich een ziekte
drinkt.

Maar een tweede opvoedkundige noodzakelij-
heid op het gebied der kunst is de kritiek, en
hier vooral is het noodig een eerlijk en hartig
woordje te spreken.

Dat bij ons op het gebied der kunst narigheid
troef is, en ons volk, vierkant tegen de aestheti-
sche bedoelingen van het christendom in, over